

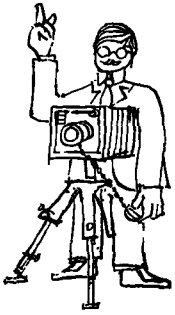
TNO

k o n t a k t

NOVEMBER 1968 - JAARGANG 12 - NUMMER 11

Fotowedstrijd TNO-kontakt

In februari 1969 zal het 12½ jaar geleden zijn, dat het eerste nummer van TNO-Kontakt uitkwam. Het was in het 25e jaar van het bestaan van TNO dat het dagelijks bestuur van de Centrale Organisatie TNO besloot een personeelsorgaan aan de TNO-medewerkers te geven. TNO wil dit 'koperen' jubileum van TNO-Kontakt niet stilzwijgend voorbij gaan en stelde de redactie in de gelegenheid tot het organiseren van een eenmalige fotowedstrijd.

Voorwaarden tot deelneming

1. Niet alleen personeelsleden, maar ook hun huisgenoten, gepensioneerden, alsmede zij, die in opdracht van of op verzoek van TNO elders werkzaam zijn, kunnen deelnemen.
2. De inzendingen dienen - goed verpakt! - vóór of op 24 januari 1969 in het bezit te zijn van de redactie TNO-Kontakt, Juliana van Stolberglaan 148, Postbus 297 te Den Haag. Op de linker onderhoek van de inzending dient het opschrift Fotowedstrijd 'TNO-Kontakt' te worden aangebracht.
3. Aan de rugzijde van iedere ingezonden foto dient men een enveloppe te hechten, inhoudende een briefje vermeldend:
 - a. titel werkstuk . . .;
 - b. naam en huisadres van de maker/maakster;
 - c. naam en adres van het TNO-instituut, waar de maker/maakster werkzaam is/waar een van de huisgenoten van de deelnemer/ster werkzaam is/relatie met TNO anderszins;
 - d. zo de foto een specifiek TNO-onderwerp weergeeft; een korte toelichting op het afgebeelde alsmede een van bevoegde zijde gegeven accoord, dat dit TNO-onderwerp in

deze afbeelding zonder bezwaar van directie-zijde mag deelnemen en bij eventuele uitverkiezing mag worden gepubliceerd in TNO-Kontakt, TNO-Nieuws en/of het eerst-verschijnend Jaarverslag van TNO, alsmede tentoongesteld;

e. dat maker/maakster geen bezwaar heeft tegen eventuele publicatie in TNO-Kontakt en/of TNO-Nieuws, noch tegen tentoonstelling van deze foto.

4. *De keuze van het onderwerp is vrij.*

5. *Indien echter een TNO-onderwerp is afgebeeld, dan wordt de punten-waardering van de jury met 5 punten verhoogd, tenzij het fotograferen bij TNO geheel of gedeeltelijk tot de dagtaak van de maker/maakster behoort.*

Verkrijgen twee opnamen eenzelfde aantal punten bij de waardering, dan is indien een van beide een TNO-onderwerp afbeeldt, de TNO-foto de winnende.

6. Wanneer volgens de jury een als TNO-foto aangegeven inzending niet als zodanig kan worden beschouwd, dan is de jury vrij om de aanmerking 'TNO-onderwerp' te negeren (Personeelsavondjes, toneelvoorstellingen zijn met sportactiviteiten (om maar enkele voorbeelden te noemen) géén TNO-onderwerpen).

7. Inzendingen kunnen overigens slechts worden aanvaard, indien zij voldoen aan de volgende criteria:

- a. foto(s) zwart/wit dienen een langste zijde te hebben van minimaal 30 cm., maximaal 60 cm.;
- b. foto(s) kleur dienen een langste zijde te hebben van minimaal 18 cm. Kartondikke foto's dienen niet opgeplakt te zijn, dunnere papier-soorten dienen gehecht te worden op een karton zonder passe-partout;
- c. inzendingen van kleinere formaten is toegestaan, doch zij die dit doen,

zij medegedeeld, dat de jury deze kleinere formaten voorgelegd zullen krijgen met de kwalificatie: beschouwen als de inzendingen van hen, die als beginnelingen wensen te worden aangemerkt. De jury zal worden verzocht uit deze kleinere formaten een vijftal te kiezen, die als prijs voor de inzender/inzendster op kosten van TNO zullen worden vergroot tot een formaat met als langste zijde ± 40 cm., opgeplakt en na tentoonstelling worden overhandigd aan de inzenders-sters. Zij, die onder punt c. wensen mee te doen, dienen in een cellofaan of pergamiin zakje het negatief bij te sluiten in de enveloppe op de rugzijde der foto.

8. De jury zal bestaan uit drie gezaghebbende deskundigen. Zij zal één eerste prijs, één tweede prijs, één derde prijs tot en met een zesde prijs toekennen, alsmede 6 eervolle vermeldingen. Bij de prijsbeoordeling zal geen onderscheid gemaakt worden tussen zwart/wit en kleur. De vijf vergrotingen, die gekozen zijn uit de inzendingen, vermeldt in punt 7 c. zijn van deze beoordeling buitengesloten.

9. De prijzen zullen bestaan uit medailles met aantrekkelijke materiaalprijzen.

10. Afhankelijk van het advies der jury wordt gedacht aan het tentoonstellen van de bekroonde inzendingen, samen met een selectie, door de jury aangewezen.

11. Door het feit der deelneming verklaart men zich accoord met bovengestelde voorwaarden. Waar deze niet in voorzien, wordt door de redactie van TNO-Kontakt met de voorzitter van de jury beslist over de te volgen gedragslijn. Correspondentie hierover is niet mogelijk.

12. Na tentoonstelling worden de foto's weer teruggezonden - op risico van de deelnemer.

Officiële opening van het Laboratorium Experimentele Gerontologie TNO

'Oud geworden wordt de mens omringd door een optocht van schimmen waaraan hij het aanschijn had kunnen schenken. Ieder mens is op die wijze een vloeistof, die vast wordt'.

(Alexis Carrel)

Op 15 oktober citeerde de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Volksgezondheid, Dr. R. J. H. Kruisinga, die de officiële opening van de nieuwe tijdelijke behuizing van de Werkgroep Experimentele Gerontologie TNO verrichtte, bovenstaande veelzeggende uitspraak van Alexis Carrel. Het is een aanhaling uit diens boek 'De onbekende Mens', waarin de auteur een aantal vraagstukken behandelt, die fundamenteel verbonden zijn met de problematiek rond de oud geworden mens.

Gerontologie is de studie van alle problemen, die verband houden met het ouder worden. Letterlijk betekent het woord gerontologie: leer van de oude mens. Een boeiend en belangrijk onderwerp, een dat ons aller sympathie heeft omdat het ons allen raakt.

Wij menen het heugelijke feit, dat er op 15 oktober 1968 een nieuwe behuizing voor de Werkgroep Experimentele Gerontologie TNO te Rijswijk officieel kon worden geopend, het best tot zijn recht te

kunnen laten komen, als wij uit de toespraken van de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Volksgezondheid, Dr. R. J. H. Kruisinga; de voorzitter van de Gezondheidsorganisatie TNO, Prof. Dr. J. W. Tesch en het hoofd van de Werkgroep Experimentele Gerontologie TNO, Dr. C. F. Hollander, de volgende belangrijke passages laten volgen.

Nadat Prof. Tesch Zijne Excellentie de Staatssecretaris en de vele genodigden - waaronder wij opmerkten de ondervoorzitter van de Centrale Organisatie TNO, de heer J. P. Kruseman, de algemeen secretaris van TNO, de heer J. Jonker, alsmede tal van autoriteiten - welkom had geheten, gaf hij het woord aan Dr. Kruisinga.

'Tijd is een specifiek kenmerk van elk levend wezen.

Inwendige tijd is even onderscheiden, even onafhankelijk van de extrinsieke tijd als ons lichaam ruimtelijk is onderscheiden van zijn omgeving. Inwendige tijd is uitdrukking van de veranderingen van het lichaam en van zijn verrichtingen gedurende de loop van het leven.

De mens bestaat in de dimensie van de tijd uit een reeks van vormen, die op elkander volgen en in elkander overgaan.

Wetenschappelijk onderzoek in het kader van de algemene welzijnsbevordering omvat zeker ook onderzoek ten behoeve van de

economisch niet-actieven. Deze groep neemt absoluut en relatief toe doordat:

a. het absolute aantal mensen boven de 65 jaar stijgt, vooral het aantal vrouwen, zodat deze groep thans 1.250.000 mensen omvat (= 10% van de totale bevolking);

b. meer jonge mensen uit de leeftijdsgroep 15-19 jaar nog niet 'in het arbeidsproces zijn opgenomen' door langere opleidingen.

De Gezondheidsorganisatie TNO heeft in het verleden ook aan de klinische en sociale aspecten aandacht besteed.

Het moet echter duidelijk zijn, dat de bestudering van het verouderingsproces zelf, en dan in het bijzonder van de biologische aspecten daarvan, de grondslag dient te vormen van de klinische en de maatschappelijke onderzoekactiviteiten. Aan dit gerichte fundamentele onderzoek is terecht door het bestuur van de Gezondheidsorganisatie TNO grote prioriteit verleend.

De Gezondheidsorganisatie TNO heeft door het instellen en thans goed huisvesten van de Werkgroep Experimentele Gerontologie en door het steunen van andere onderzoekingen metterdaad aangetoond, dat het gerontologisch onderzoek door haar ter harte wordt genomen. Door het steunen van onderzoekingen en het oprichten van werkgroepen kan de Gezondheidsorganisatie TNO in samenwerking met deskundigen en belangstellenden, o.m. verenigd in de Nederlandse Vereniging voor Gerontologie, een belangrijke bijdrage leveren aan het wetenschappelijk onderzoek ten behoeve van de gezondheid van de ouder wordende mens.

Vanuit een oogpunt van de arts en van de volksgezondheidsdeskundige in het bijzonder mogen wij stellen dat

niet alleen in aantal de groep der bejaarden is toegenomen sinds bijvoorbeeld 20 jaar geleden, maar dat ook de validiteit, het kennen en kunnen van deze groep, ongetwijfeld mede door de vooruitgang van de medische wetenschap, sterk is toegenomen. De gemiddelde 65-jarige is nu veel gezonder, potentieel een veel actiever mens dan de 65-jarige van bijvoorbeeld 30 jaar geleden. Deze groep, die in de toekomst nog groter zal worden, is nog weinig in tal van maatschappelijke organen en organisaties vertegenwoordigd. Hun recht daarop wordt soms in twijfel getrokken. De mensen van tussen de 65 en 75 jaar worden soms niet in vertegenwoordigende functies getolereerd, terwijl zij die nog heel goed zouden kunnen vervullen. Er is

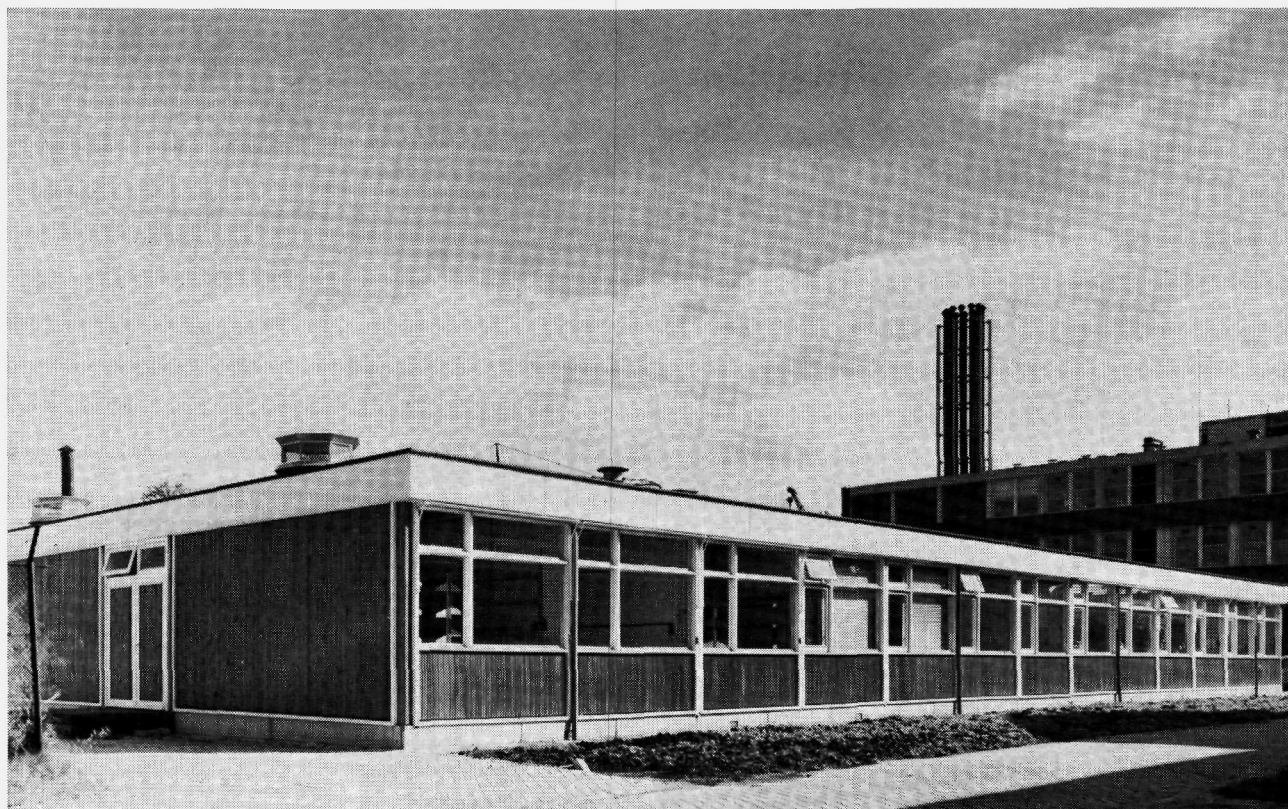
moelijk een rechtsgrond te vinden waarom zij niet in de diverse maatschappelijke organen zitting zouden dienen te hebben. Van hun soms grote ervaring en wijsheid wordt misschien thans te weinig gebruik gemaakt en dit kan in sterke verarming van het leven en verschraving van de samenleving resulteren.

Het particuliere initiatief dat in ons land zo rijk geschakeerd is en zoveel prijszenswaardigs tot stand brengt, zou zich toch eens erop dienen te bezinnen of in de scala van activiteiten op de ouderen in ons midden in dit opzicht niet met veel vrucht een beroep zou moeten en kunnen worden gedaan.

Een concentratie van de veelzijdige research en een gesystematiseerde

uitwisseling van onderzoeksgegevens op het brede terrein van de gerontologie rondom de TNO-instituten lijkt een belang van de eerste orde.

Daarom moeten we ons erover verheugen dat hier vandaag de nieuwe behuizing in gebruik kan worden gesteld van de Werkgroep Experimentele Gerontologie TNO. Vanaf deze plaats zal het basis-onderzoek gestalte kunnen krijgen, dat betrekking heeft op de gezondheid van een belangrijke groep van de bevolking dat van grote betekenis is voor de gezondheid en het geluk van deze groep uit onze samenleving. Allen die hier werken worden daarmee steeds geconfronteerd. Hiermee verklaar ik dit gebouw voor geopend.

Prof. Dr. J. W. Tesch.

Z.E. de Staatssecretaris Dr. R. J. H. Kruisinga

Prof. Tesch dankte de Staatssecretaris voor de officiële opening van het gebouw. In zijn rede gaf hij een overzicht van het gerontologisch onderzoek zoals dat door de Gezondheidsorganisatie TNO sedert 1953 werd verricht.

‘Met ingang van 1953 werd door de Gezondheidsorganisatie TNO het onderzoek gesteund, dat op initiatief van Prof. Mühlbock en Prof. Thung in het Antoni van Leeuwenhoek-huis over de biologische aspecten van de veroudering werd verricht, door middel van subsidies. Intussen werden in de periode na 1955 andere onderzoekingen op dit terrein opgezet en gesteund. Het breed opgezette vervolgonderzoek van bejaarden door huisartsen is thans in derde ronde verricht en leidde o.m.

tot de G.O.-publikatie ‘The Health of the Aged’.

De kennis van het wezen van de veroudering is nog fragmentarisch. Met name is de onopgeloste vraag of de veroudering zich openbaart door een vermindering van de vitaliteit van cellen, dan wel berust op een vermindering van het aantal cellen. Op verscheidene plaatsen in de wereld wordt hierover onderzoek verricht.

Dit terrein van onderzoek is in Nederland in 1953 voor het eerst betreden. Aan dit onderzoek werd op initiatief van Mühlbock en Thung van 1953 tot 1965 door de Gezondheidsorganisatie TNO steun verleend. Het is aan deze beide onderzoekers te danken, dat werd ingezien dat dit onderzoek, dat per definitie langdurig

zal zijn, niet afhankelijk dient te zijn van jaarlijks te verlenen subsidies. Daarom werd in 1965 de Werkgroep Experimentele Gerontologie opgericht, onder leiding van Dr. Hollander. Eerst in het Antoni van Leeuwenhoek-huis, daarna in 1967, gedeeltelijk in het Radiobiologisch Instituut te Rijswijk. Het bestuur van de Gezondheidsorganisatie TNO wil gaarne nog eens zijn dankbaarheid uitspreken voor het initiatief van Mühlbock en Thung en de hulp en gastvrijheid bij het tot stand komen van de werkgroep van beide onderzoekers.

De directeur van het Radiobiologisch Instituut bleek gaarne bereid aan de voorshands kleine werkgroep belangrijke faciliteiten te verlenen. De samenwerking tussen werkgroep en instituut blijkt van het grootste belang te zijn. O.m. door gebruik te maken van de controle proefdieren, van de langlopende experimenten op het gebied van de stralingsbiologie en tumorinductie van het R.B.I., deed het bestuur besluiten de werkgroep topografisch bij het R.B.I. te plaatsen. Door deze samenwerking zal het o.m. mogelijk worden de relatie van veroudering en immunologie te bestuderen. Verwacht kan worden, dat preventie van het optreden van microbiële infecties bij ouderen door dit onderzoek zal verbeteren. Door de snelle bouw van een eigen huisvesting van de Werkgroep Experimentele Gerontologie heeft de Gezondheidsorganisatie getoond dat gerontologisch onderzoek tot haar werkterrein behoort. Mede door het feit dat nog steun wordt verleend aan elders werkende onderzoekers op het gebied van de gerontologie kan de Gezondheidsorganisatie in samenwerking met de Nederlandse Vereniging van Gerontologie het gehele terrein bestrijken van wetenschappelijk onderzoek ten behoeve van de gezondheid van de ouder wordende mens.

Dank zij de medewerking van de overheid, de belangstelling van het Departement van Sociale Zaken en Volksgezondheid en de hulp van de Centrale Organisatie TNO is nu deze tijdelijke huisvesting tot stand gekomen en wordt vandaag officieel geopend.

Elke tijdelijkheid heeft voor- en nadelen. Wij hopen dat het zo tijdelijk zal zijn, dat een permanente voorziening met zorg en op grond van ervaring kan worden voorbereid. Het bestuur heeft gemerkt dat het hoofd van de werkgroep met vaste hand de werkgroep door de prenatale en perinatale moeilijkheden heeft gestuurd en vertrouwt dat ook de kleutertijd onder zijn leiding en met steun van de grote volwassen buur voorspoedig zal zijn. Het zal zelfs mogelijk zijn, dat de kleuter een helpende hand zal verlenen bij het onderzoek, dat in het buurinstituut wordt uitgevoerd.

Ik wens de werkgroep en haar hoofd veel succes toe en vertrouw, dat wij nog veel zullen horen over het experimentele onderzoek.'

Het slotwoord was aan Dr. Hollander, hoofd van de Werkgroep Experimentele Gerontologie. Evenmin als dit het geval is bij de toespraken van de twee voorgaande sprekers, heeft het gedetailleerde overzicht van Dr. Hollander, over wat nu precies experimenteel gerontologisch speurwerk inhoudt, er winst van als het fragmentarisch aan de lezer wordt voorgelegd. Misschien dat wij - wat dit deel van zijn toespraak betreft - mogen volstaan met verwijzing naar een boeiend artikel van zijn hand, verschenen in TNO-Nieuws (nr. 11 van jaargang 22, november 1967).

Dr. Hollander besloot zijn exposé van de opzet van het experimenteel gerontologisch onderzoek als volgt: 'De zojuist beschreven opzet van het

experimenteel gerontologisch onderzoek is kostbaar en vergt bovendien een voortdurende aanpassing aan de snel voortschrijdende ontwikkeling op andere gebieden. Op overtuigende wijze is gebleken dat wij in de gelukkige omstandigheid verkeren in de Gezondheidsorganisatie TNO een organisatievorm aan te treffen, die dank zij zijn plaats in de gehele Organisatie voor Toegepast-Natuurwetenschappelijk Onderzoek TNO beschikt over een administratief apparaat, die de realisatie van een dergelijk project in korte tijd mogelijk maakt. Ik beschouw het daarom als een groot voorrecht om binnen deze organisatie werkzaam te mogen zijn. Meer in het bijzonder ben ik de voorzitter, Prof. Tesch, de secretaris, Drs. Essenstam, en het hoofd van het bureau Sociale en Begrotingszaken, Mej. Slag van de Gezondheidsorganisatie TNO erkentelijk, die steeds hun volledige aandacht aan de problemen rond de opbouw van de werkgroep hebben gegeven en van wier grote ervaring en inzichten ik voortdurend kan profiteren. Het is te hopen, dat zij ook in de toekomst de beschikking blijven houden over voldoende financiële middelen om de experimentele gerontologie tot verdere ontwikkeling te brengen. De toch nog hoge eisen die aan het te construeren laboratoriumgebouw werden gesteld, heeft de ontwerpers en bouwers voor grote problemen geplaatst en zal hun ongetwijfeld af en toe onwezenlijk hebben toegeschenen in verband met de tijdelijkheid van dit gebouw. Na hetgeen over experimenteel gerontologisch onderzoek gezegd is, zal het hun hopelijk duidelijk zijn geworden, dat dit slechts minimum eisen betroffen. Ik ben de directeur van de Gebouwen- en Terreinendienst TNO, de heer Schoolland en zijn medewerkers zeer erkentelijk voor

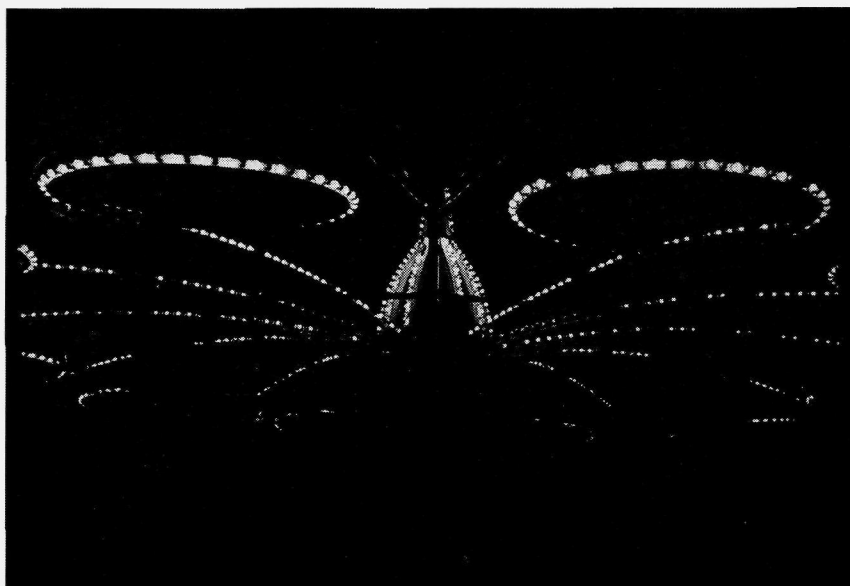
hun medewerking om dit gebouw op zo korte termijn en zo naar wens klaar te krijgen. Ook de aannemer, de heer Van Roon, en de diverse installateurs ben ik dank verschuldigd voor de inspanning die zij zich hebben getroost om dit gebouw tijdig klaar te krijgen. Dit laboratoriumgebouw zou niet op deze wijze en in zo korte tijd en met deze betrekkelijk geringe kosten tot stand zijn gekomen zonder de hulp van Prof. Van Bakkum, waarvoor ik hem zeer dankbaar ben. Ook vele van zijn medewerkers hebben bij de opbouw van onze werkgroep hun kennis en ervaring op hartelijke wijze beschikbaar gesteld.'

'Ik acht het van onschatbare waarde, dat ook thans - nadat de Werkgroep Experimentele Gerontologie door het gereed komen van zijn behuizing een zelfstandig bestaan is aangevangen - nog dagelijks een ongedwongen uitwisseling van resultaten en ideeën met Prof. Van Bakkum en zijn staf plaatsvindt en dat op een aantal gebieden een directe samenwerking met het Radiobiologisch Instituut bestaat.'

Dr. Hollander bracht daarop nog naar voren dat hij zich veel voorstelt van toekomstige kontakten met de Medische Faculteit Rotterdam en het Antoni van Leeuwenhoek-huis te Amsterdam.

Hij beschouwde alle vriendelijke opmerkingen die vandaag tot hem gericht werden als een compliment voor zijn medewerkers, waarvan straks het uiterste gevraagd zal worden.

Een rondgang door het nieuwe pand en een geanimeerde receptie boden de genodigden gelegenheid tot het uiten van hun waardering en het overbrengen van hun beste wensen voor leiding en medewerkers van de Werkgroep Experimentele Gerontologie.

TNO op de landbouwbeurs- Zuidlaardermarkt

'De Blauwe Zwaan' had weer de jaarlijkse planken voor zijn ramen gespijkerd. Daar móest en zou ik dit artikel mee beginnen. De faam, die de uit de veertiende eeuw stammende jaarlijkse paardenmarkt te Zuidlaren bezit, roept alom in de lande immers een beeld van Jeroen Bosch-achtige uitgelatenheid op, van een kermisvreugde rond honderden paarden van tot benauwenstoe gevulde café's, waar niemand elkaar meer verstaat, omdat iedereen zeer luidruchtig met iedereen praat . . . Nu is dat allemaal wel in zekere zin wáár en tot aan de stad Groningen toe zijn de hotelbedden weken van te voren al besproken, maar wij zouden de Landbouwbeurs-Zuidlaardermarkt onrecht aandoen, indien wij ons beperkten tot kleurrijke beschrijvingen van het groots opgezette kermisfestijn onder de nog groene bomen, het publiek, de eettentjes, de beroemde Zuidlaarder bol (een soort krentenbrood, waar ik na tien dagen nog van at) en het

bekende handje-klap-manuaal bij het verhandelen van de dieren.

Als ik 'De Landbode' (een uitgave van de Stichting Nederlandse Landbouwpers) opsla, die ik op de landbouwbeurs in de handen kreeg, dan lees ik boven enkele artikelen achtereenvolgens de volgende koppen:

'De groente- en fruitteelt heeft het moeilijk;

Ir. C. S. Knottnerus over het uitzonderlijk slechte weer;

Voor toekomstige landbouw betere opleiding op hoger peil nodig;

Ontwikkelings- en Saneringsfonds voor de Landbouw;

Gemiddeld 8000 gulden per

ontwikkelingsbedrijf uitgekeerd;

Beëindiging geremd door minder andere werkgelegenheid;

Landbouw kampt met grote moeilijkheden;

Oogst en opslag van zaai-uien vragen door slechte weer extra aandacht.'

Natuurlijk las ik óók opgewekter berichtgevingen in het blad, maar

dat er niet minder dan 6 bijdragen blijken geven van zorg, tegenslag en moeilijkheden, geeft te denken. Met des te meer bewondering aanschouwt men de enorme vitaliteit van de mensen waarom deze Landbouwbeurs-Zuidlaardermarkt draait. Als je niet al te vaak het Noorden bezoekt, loop je kans een vertekende voorstelling van de Noorderling en het landschap dat ze bewonen, te krijgen. U weet wel: 'daar is alles met een liniaal in de hand tot stand gebracht, eindeloze kaarsrechte vaarten en kanalen, wegen zonder een bochtje erin, rustieke boerderijtjes zijn er ook niet zoveel meer en de mensen zijn op z'n zachtst gezegd gesloot'n'.

Welnu dat is allemaal heel anders. Er zijn prachtige landschappen, Zuidlaren bijvoorbeeld is een fraai belommerd dorp, en lang niet overal brengt een burgemeester, die nota bene een minister op bezoek heeft, je lakoniek maar uiterst vriendelijk bij de meneer, die je graag wil spreken.

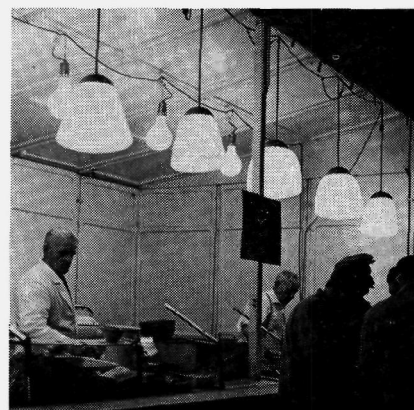
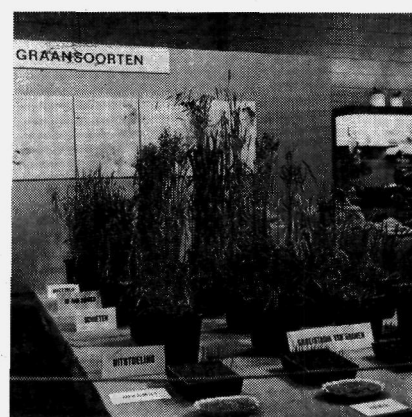
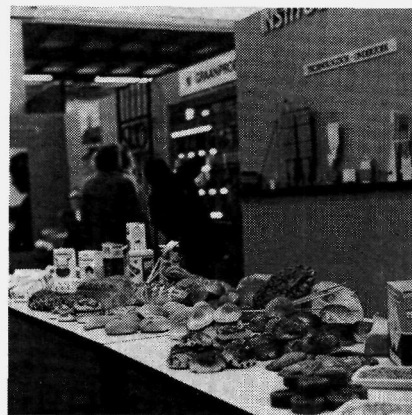
Ook gebeurt het niet overal in ons goede land dat een voorbijganger (met de gelooide wangen die de boer verraad) gezellig naast je komt lopen en net die dingen zegt, die je zou hebben willen vragen. 'Ja, dat had u niet gedacht hé, dat er nog zoveel interesse van onze kant is voor paaarden. In deze tijd... met al die tractoren om je heen' (en hij wees naar de vele mooie rood en geel gelakte exemplaren op het tentoonstellings-terrein. 'Het is natuurlijk ook langzamerhand meer een will'n, dan een moet'n. Een liefhebberij zogezegd. Je wil wat levends op je bedrijf hebben en bij slecht weer kan je met een paard komen, waar een tractor 't af laat weten'.

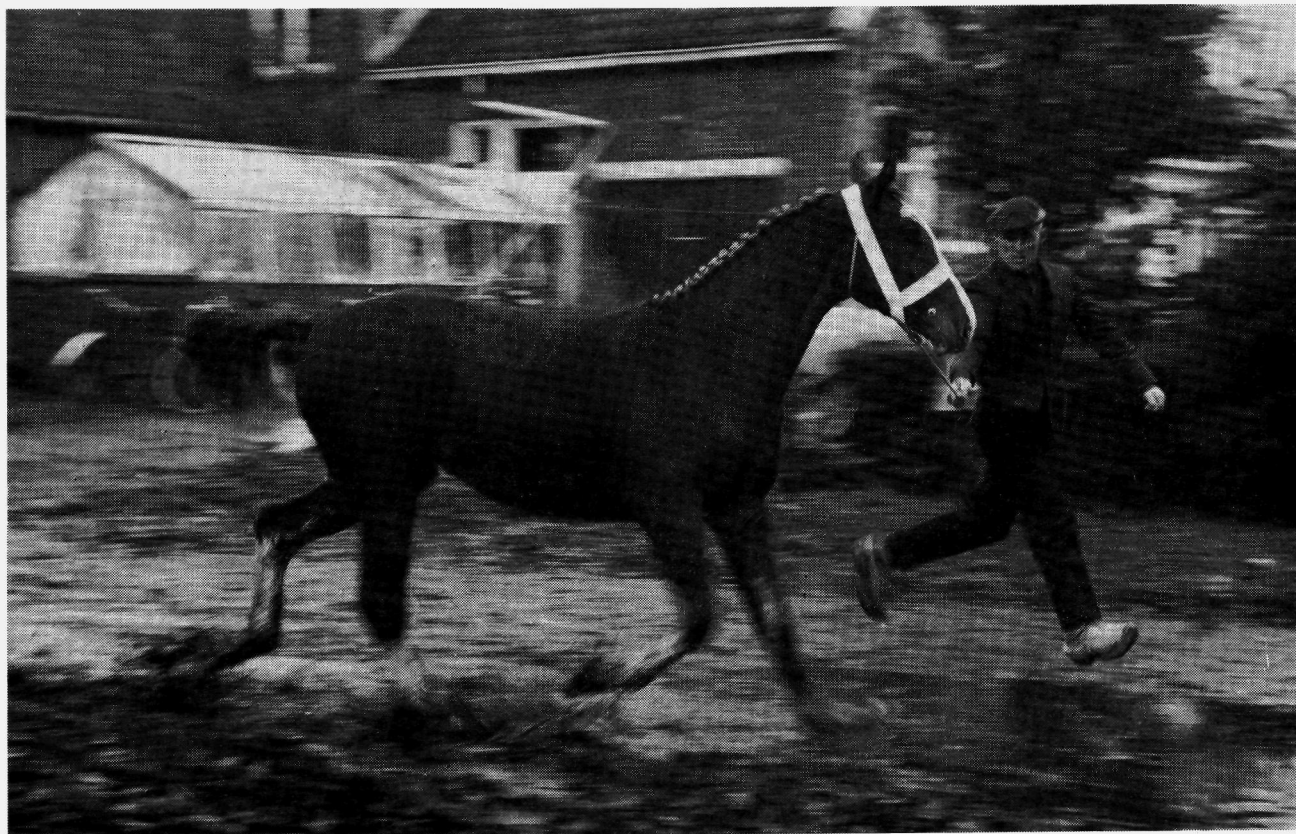
Ik begreep het: een tractor kan je geen Nellie noemen, en een paard wel. Dit jaar voor de twintigste keer organiseerde de Stichting 'Prins

Bernhardshoeve' in goed overleg met het Bestuur van de Federatie 'Het Landbouwwerktuig' en in hechte samenwerking met de Rijkslandbouwvoorlichtingsdienst de landbouwbeurs, een van de grootste exposities in Nederland op agrarisch en industrieel gebied.

Op 14 oktober j.l. verrichtte Zijne Excellentie de Minister van Landbouw en Visserij Ir. P. J. Lardinois de officiële opening. De minister maakte natuurlijk een rondgang over de Landbouwbeurs en bezocht daarbij tevens de Voorlichtingsstand 'Groeïend Graan'. Dat ging allemaal erg gemoedelijk, tijdens de rondgang waren alle looppaden flink gevuld met bezoekende agrarische gezinnen, die 'hun' minister vriendelijk en hoffelijk alle ruimte lieten om alles goed te kunnen zien. Aan de beurs verleenden bijzondere medewerking het Instituut voor Graan, Meel en Brood TNO, het Nationaal instituut voor Brouwerij, Mout en Bier TNO en een tweetal instellingen ressorterend onder de Nationale Raad voor Landbouwkundig Onderzoek TNO: de Stichting voor Plantenveredeling en het Instituut voor het Onderzoek van de Bewaring, de Bewerking en de Verwerking van Landbouwprodukten. Met een zevental andere instellingen en instanties maakten zij een deel uit van de Voorlichtingsstand 'Groeïend Graan'. Het onderwerp graan leent zich uitstekend, om er een uitgebreide stand aan te wijden. Er was aan de presentatie van sommige onderdelen veel werk besteed. De bezoekers hebben 'Groeïend Graan' dan ook met aandacht, belangstelling en er de tijd voor nemend, bekeken. Ze waren voor het overgrote deel immers 'insiders'.

Achtereenvolgens waren - in negen vakken verdeeld - de onderwerpen

graansoorten, klaarmaken zaaibed, zaaien, schoffelen, chemische onkruidbestrijding, ziekten en plagen, oogsten, stroverwerking, drogen/bewaren en graanprodukten. Negen woorden voor vaak zeer complexe begrippen, die een veelvoud aan ingenieuze machines met zich brengen, een reeks van door naarstig speurwerk verkregen bestrijdingsmiddelen, methoden, belangrijke verbeteringen en veredelingen. Bij elkaar was 'Groeiend Graan' een presentatie van handen vol goede gegevens aan de landbouwer. Die niet alleen kwam, maar met zijn gezin.

Toegegeven, met een schuin oogje naar de draaimolen en de poffertjeskraam wat de jongsten betreft, maar de rijpere plattelandsjeugd toonde zich zeer geïnteresseerd, want ergens heeft dat eeuwenoude boerenvak ondanks al die eerder signaleerde zorgen en beslommeringen toch nog altijd een enorme aantrekkingskracht. Langs rijen kalm voor zich uitkijkende ponies en enkele

koppeltjes kakelende kippen verlaten wij de beurs.

Nog steeds worden in het reeds donkere Zuidlaren paarden aangevoerd in tal van transportwagens. Vele rijen dieren staan

kortgebonden te wachten op de dingen die komen gaan. De frisse buitenlucht heeft een aroma van bakolie en vanille en nog wat. Want waar honderden dieren bijeen zijn nietwaar, behouden de schoenen geen glans.

TNO en de Machevo 1968

De Machevo is een gespecialiseerde beurs voor machines en apparaten voor de chemische, farmaceutische, voedings- en genotmiddelen- en zuivelindustrie. Zij wordt om de twee jaar in de hallen van de Jaarbeurs te Utrecht gehouden. Zo'n Machevo-gebeurtenis werpt al maanden vóór de opening (dit jaar op 16 oktober) karrevrachten driftig beschreven ontwerp-, teken- en briefpapier op tal van bureaus, voegt vele deelnemers en medewerkers rond vergadertafels, laat telefoons van 's morgens vroeg tot 's avonds laat rinkelen en auto's - aanvankelijk personenwagens, en daarna vrachtwagens - duizenden kilometers langs 's heren wegen snorren. De Machevo was dan ook een presentatie, die dit jaar aan tentoongestelde machines, apparaten en hulpmiddelen in waarde niet ver beneden de 25 miljoen gulden zal zijn. TNO deed natuurlijk mee. En als je mee doet moet je het goed doen, heeft men kennelijk gedacht en er dus 'Plomp bijgehaald'. Dat is een

binnenkamerse uitdrukking, die inhoudt, dat men het Hoofd en de medewerkers van het Instrumentum TNO te hulp roept bij het vormgeven en realiseren van een aantal wensen en ideeën, die naar voren zijn gekomen bij de voorbesprekingen. De heer H. Plomp keurt dan prompt een groot aantal suggesties af, pakt een potlood en een stuk papier, vraagt wat nadere inlichtingen, doet zoals het een vormgever betaamt weinig of eigenlijk geen enkele concessie en na een poosje staat er dan in de vorm van een maquette een zó fraaie stand de toekomstige TNO-deelnemers toe te lonken, dat ze er meteen weer de zin tot koortsachtig 'buffelen' (d.i. hard werken in de taal van tentoonstellingsmensen) door terugkrijgen, die ze tijdens dagenlange besprekingen misschien een beetje kwijt waren.

Welnu, er is enorm hard gewerkt aan de TNO-presentatie op de Machevo 1968 en het resultaat was, dat een dagelijkse stroom van bezoekers als

een magneet naar 'stand nr. 268' werd getrokken.

In de open rekbouw was van beide zijden zichtbaar, wat TNO wilde laten zien.

Tussen deze glasloze vitrines werd door middel van een niet minder dan 60 x 60 cm groot kleurendia herhaald, wat in de vitrine aan de orde werd gesteld. Prachtige blikvangers, die een redakteur doen verzuchten: 'waren kleur-reproducties maar niet zo duur...'

Een woord van grote waardering voor alle TNO-collega's, die er aan hebben meegewerkt, dat TNO op de Machevo niet alleen voor ons, TNO'ers, maar welhaast zeker voor de meeste Machevo-bezoekers een stand had, die je niet mocht missen. In de 'Beurspost', zijnde een dagelijkse uitgave van de Koninklijke Nederlandse Jaarbeurs, werd dan ook reeds op 18 oktober uitvoerig stilgestaan bij stand 268. En waarom zouden wij dit stukje niet hier laten

TNO op Machevo

Ook ditmaal neemt de Organisatie voor Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek deel aan de Machevo. Wat er in de stand tentoongesteld is, geeft een indruk van enkele kanten van het speurwerk van TNO dat direct of indirect van belang is voor de procesindustrie.

Het aanwezige Voorlichtingscentrum Industriële Automatisering is een sectie van de Afdeling Indus-

trieel Contact. Het centrum organiseert o.m. regelmatig cursussen over proces-automatisering, produktie-automatisering en bestuurstechniek, verder worden er geregeld oriënteringsdagen voor directies gehouden over automatiseringsbeleid.

Het model en de foto's van het vervoer van de grote watertunnel, die op het ogenblik geïnstalleerd wordt bij de Afdeling Fy-

sische Transportverschijnselen, vestigen nogmaals de aandacht op dit, voor Nederland, unieke meet-instrument.

De beide wanden van de TNO-stand zijn opgebouwd uit tien vitrines waarin tien verschillende instituten van TNO iets van hun werk laten zien. De wanden tussen de vitrines zijn opgebouwd uit dia's en borden. Iedere dia belicht een bepaald aspect van het werk van een van de exposerende instituten, terwijl op de borden het werkgebied van elk instituut wordt omschreven.

De Stichting Nationaal Instituut voor Brouwerij, Mout en Bier, verricht onderzoek aan gerst mout en bier, grondstoffen en eindproduct van de Nederlandse brouw- en mout-industrie. De vitrine geeft een symbolisch beeld van de bierbereiding.

Het Kunststoffen- en Rubberinstituut stelt een aantal produkten en meet-instrumenten ten toon die de laatste tijd — of in opdracht of op eigen initia-

tief — zijn ontwikkeld. In de vitrine van het Instituut voor Verpakkingen ziet men in de eerste plaats een aantal materialen en verpakkingen die door het instituut onderzocht zijn op hun eigenschappen. Er ligt een serie laminaten en films waarvan men de waterdampdoorlaatbaarheid heeft bepaald. Verder wordt er een serie zakken van kunststof getoond waarin diepvrieskippen worden verpakt. Zij zijn door het instituut gekend op hun mechanische sterkte. Men ziet er ook monsters van gevaccineerde verpakkingen die gebruikt worden om de doorlatendheid van het folie en de verpakkingen als geheel te beoordelen. In dit geval eist men dat de verpakking zijn functie blijft vervullen en geen schade ondervindt van de grote krachten die het gevolg zijn van de evacuering.

Het Centraal Laboratorium exposeert in zijn vitrine apparatuur voor de meting van electrostati-

sche oplading en een meetkop die gebruikt wordt in een instrument dat gebruikt wordt voor de bepaling van de gasdoorlatendheid van vaste stoffen.

Het instituut voor Graan, Meel en Brood verricht onderzoek ten behoeve van de graan- en meelverwerkende bedrijven in Nederland. Het werkteerrein stroomt zich uit van fundamenteel onderzoek over alle aspecten van de verwerking van graan en meel tot het geven van technische en technologische adviezen, onder meer bij bouw en inrichting van meelbedrijven, procesverwerking en dergelijke.

In de vitrine van het Instituut voor Visserijprodukten ziet men allereerst een model van de Tridens, het nieuwste visserij-onderzoeksvaartuig van de overheid. Dit schip is uitgerust met zeer moderne apparatuur.

De vitrine van het Instituut voor Gezondheidstechniek is geheel gewijd aan de zuivering van afvalwater, een van de onderwer-

pen waar de Afdeling Water en Bodem van dit instituut zich mee bezighoudt. Daarnaast heeft het instituut afdelingen voor Buitenlucht, Binnenlucht, Binnenklimaat en Licht en Geluid.

Het Metaalinstituut houdt zich onder andere bezig met de aantasting van metalen en legeringen. Naast fundamenteel speurwerk op dit gebied, onderzoekt het instituut onder meer hoe in de praktijk corrosie kan worden voorkomen.

In de vitrine van het Fysisch Chemisch Instituut ziet men allereerst voorbeelden van de toepassing van kristallisatie voor de zuivering van vaste stoffen.

Het Centraal Instituut voor Voedingsonderzoek verricht naast vrij speurwerk, ook wetenschappelijk onderzoek in opdracht van de industrie, en geeft voorlichting op het gebied van voedingsmiddelen en voeding. Een van de terreinen waarop dit instituut zich beweegt, is het onderzoek van aroma's van voedings- en genotmiddelen.

volgen? U weet dan meteen, wat er te zien was in de TNO-stand. Natuurlijk gingen de folders, brochures en stencils, die de deelnemende TNO-instituten ter

beschikking hadden veel dieper op de zaak in. Ze werden dan ook door bevredigend veel belangstellenden zorgvuldig in de actetas gestopt. Ook door uw

redakteur, die op een rustig ogenblik eens gaat lezen, waar hij in 1969 aan de bel moet trekken voor een interessante uiteenzetting ten behoeve van uw personeelsblad.

WAARDELOOS? WAARDEVOL!

Een interessant voorstel van de heren H. J. Souer
(Centrum voor Brandveiligheid IBBC) en
J. Pols (Afdeling Warmtetechniek CTI) Rijswijk

Zij delen ons mede: 'Uit gesprekken met medewerkers is gebleken, dat velen een of andere hobby beoefenen. De een blijkt belangstelling te hebben in het verzamelen van sigarenbandjes, de ander suikerzakjes, postzegels, lucifersmerken. Weer anderen vergaren afbeeldingen van spoor- of tramwegvoorstellingen, kerken, stadhuizen en nog weer anderen verdiepen zich in de geschiedenis van woonplaats, provincie en wensen daarover zoveel mogelijk gegevens te verkrijgen. En dan zijn er nog de modelbouwers en knutselaars onder de collega's, die belangstellen in tal van zeer uiteenlopende materialen, zoals . . . ach, dat is haast niet te specificeren: de een zoekt naar een partijtje messing hulzen, de ander naar een zeldzaam stukje hout, de derde naar een antiek schroefje enzovoorts, enzovoorts. Wij willen u voorstellen om te komen tot wat meer onderling contact op bovengenoemd gebied, met als enig doel elkaars liefhebberij zoveel mogelijk te steunen. Dat kan onder meer door onderlinge ruil van materialen, dubbele exemplaren. Maar het kan ook zo zijn, dat de een dat kleine schroefje, lensje, stukje hout heeft, dat door een ander zo naarstig en vruchteloos gezocht wordt. Daar komt nog bij, dat wat menigeen als waardeloos beschouwt en daarom zonder meer weg doet voor een ander waardevol kan zijn. Bij de zogenaamde waardeloze artikelen

zullen er naast sigarenbandjes, lucifersmerken, ook andere zaken zijn als oude ingebonden jaargangen van geïllustreerde weekbladen, doosjes met merken, ansichtkaarten en wat al niet meer. Zij, die een bepaalde hobby beoefenen

en eventueel willen komen tot meer onderling contact met collega-verzamelaars, worden vriendelijk uitgenodigd dit kenbaar te maken aan onderstaande adressen.

De initiatiefnemers:

H. J. Souer,
Swanecampen 29, Delfgauw.

J. Pols,
Van Blommesteinstraat 22b, Delft

N.B. Voor een goed begrip van bovenstaand voorstel diene nog, dat het hier wel een initiatief van TNO-medewerkers betreft, doch géén TNO-activiteit in de zin des woords kan zijn. Nu niet, en ook later niet.

DE SPATBOL 1

*Een spatbol, wonende in Eupen
kreeg het plotseling op zijn heupen.
'k verfoei dit lage kladwerk!'
foeterde die drieste spatvlerk
en hij smeed de chef van het lab
met een heupworp van de trap.*

De reden hiervan, wilt ge vragen?

Ik denk:

het was hem in zijn bol geslagen.

Een vereniging voor gepensioneer- den van TNO?

Het is verheugend te kunnen constateren, dat de tijd waarin gepensioneerden werden gezien als uitgerangeerden of zichzelf als zodanig voelden, over het algemeen gesproken tot het verleden behoort. Op materieel gebied is er veel voor hen ten goede veranderd. Met de inkomsten op basis van de Algemene Ouderdomswet, aangevuld met inkomsten uit pensioenvoorzieningen zoals die bij de meeste grote bedrijven en door bedrijfsverenigingen zijn getroffen, is voor hen wier inkomsten uit arbeid kwamen te vervallen, van een financiële nood geen sprake meer, hoewel er op dit gebied nog bepaalde tekortkomingen voorkomen en wensen onvervuld zijn gebleven.

Elke werkgever is zich tegenwoordig bewust van zijn verantwoordelijkheid, dat er binnen het raam van de mogelijkheden voor het financiële welzijn van gepensioneerden moet worden gezorgd, hetzij ondernemingsgewijs hetzij in coöperatief verband.

Ook op geestelijk gebied is er voor de gepensioneerden veel ten goede veranderd. Aan problemen die liggen in het vlak van zich uitgeschakeld voelen, vereenzaming, recreatie etc. wordt allerwegen en op verschillende wijzen aandacht besteed. Kerkelijke en culturele instellingen zijn op dit gebied zeer actief en ondervinden in dezen veel steun van overheidswege. Op de vraag of de vroegere werkgever op dit gebied nog een taak heeft en, indien dit bevestigend wordt beantwoord, hoe hieraan vorm moet worden gegeven, is nog geen duidelijk antwoord te geven. De meningen hierover lopen sterk uiteen. Velen staan een sterke binding voor van gepensioneerden met hun vroegere werkgever; uiteraard is dan een bepaalde vorm van organisatie noodzakelijk. Echter voor een gepensioneerde valt een groot gedeelte

van zijn vroegere gerichte bezigheid weg en zijn belangstelling zal zich uiteraard nu weer meer op de samenleving in algemene zin kunnen en moeten richten. Op grond hiervan staan ook velen een lossere band met de vroegere werkgever voor. Beide benaderingen hebben hun voor en tegen.

Het is dan ook niet verrassend, dat er al naar gelang van de omstandigheden verschillende vormen van binding van gepensioneerden onderling en met de vroegere werkgever bestaan. Bij ondernemingen met een sterk locale inslag kent men in het bedrijfsleven bijvoorbeeld het instituut van bedrijfssociëteiten.

Het textielbedrijf van de Gebr. van Heek te Enschede bezit de primeur bedrijfssociëteiten voor bejaarden te hebben ingesteld, waarbij het element recreatie op de voorgrond stond. Deze voorziening is later tevens uitgegroeid tot een gepensioneerdenvereniging met eigen statuten en reglementen, waarbij de materiële belangen meer en meer op de voorgrond worden geplaatst.

Uit een enquête is gebleken, dat het bezoek aan de bejaardensociëteiten varieert van slechts 10 tot 15 % van het aantal gepensioneerden in een bepaald rayon, terwijl slechts 6 à 7% als vaste bezoekers is aan te merken. Een probleem blijkt te schuilen in het verschillende sociale milieu. In het algemeen staan de bejaarden uit een meer zelfstandig en een intellectueel milieu min of meer afzijdig. Vaak geven deze groepen de voorkeur aan een eigen verenigingsleven. Het grote bezoek komt dan ook van de overige groepering, waar het beziggehouden moeten worden meer aan de orde is. Hierin spreekt bij gepensioneerden ook het statusbesef nog sterk. Hetgeen over het sociëteitsbezoek is

gezegd, geldt ook voor een gepensioneerdenvereeniging, zij het in mindere mate, zeker als de activiteit tot enkele samenkomsten in een jaar beperkt blijft. Evenals bij andere gezamenlijke bijeenkomsten van het personeel vindt men elkander wel in eigen groep.

Naast een gezellig elkander weer eens treffen kunnen echter ook activiteiten worden ontwikkeld op het gebied van hobbies, cultuur en kunst, spel, excursies, etc., alles erop gericht zijnde de geest fris te houden en het zich verbonden blijven gevoelen aan de vroegere onderneming of organisatie.

De gepensioneerde werknemers van TNO hebben elkaar nog niet gevonden in een georganiseerd verband.

Gezien het nog kleine aantal gepensioneerden is dit ook wel begrijpelijk. De vraag kan echter worden gesteld of in de toekomst, als het aantal gepensioneerden toeneemt, een landelijke vereniging van TNO-gepensioneerden bestaansrecht heeft. In het algemeen is het gebruikelijk, dat gepensioneerden het lidmaatschap van de personeelsvereniging van elk instituut afzonderlijk kunnen continueren. Door dit te stimuleren wordt in elk geval de band met gepensioneerde werknemers niet abrupt verbroken. Voorts ontvangen gepensioneerde TNO-ers ook TNO-Kontakt. Voorlopig is dit waarschijnlijk de beste benadering, maar om tot een inzicht te geraken hoe de meningen bij de gepensioneerden liggen ten aanzien van het komen tot een aparte vereniging van gepensioneerden dan wel lid te blijven bij de personeelsvereniging van het instituut waarbij men werkzaam was of beide, zou t.z.t. een enquête uitsluitsel moeten geven. Hier ligt misschien een initiatief voor het Personeelsoverlegorgaan.

(C. A. van Malssen)

In Memoriam

A. J. W. van der Kamp

Met verslagenheid vernamen de medewerkers van het Hoofdkantoor TNO, dat op 31 oktober 1968 hun collega de heer A. J. W. van der Kamp was overleden.

De heer Van der Kamp heeft zich in de ruim vijf jaren, die hij werkzaam was bij het Hoofdkantoor, afdeling Inwendige Dienst doen kennen als een rechtschapen mens en een voortreffelijke collega. Toen het Centraal Personeels-overleg in het leven was geroepen, deden zijn collega's van het Hoofdkantoor niet tevergeefs een beroep op hem, om het voorzitterschap op zich te nemen van de gevormde personeelskern. Ook zag de heer Van der Kamp het belang in van een goed functionerende personeelsvereniging, als voorzitter daarvan gaf hij in een moeilijke periode van deze vorm van personeelskontakt goede leiding.

Zijn collega's van het Hoofdkantoor zullen de heer Van der Kamp missen en wensen zijn vrouw en kinderen in deze voor hen zo moeilijke dagen veel kracht en steun toe.

MET PENSIOEN

De heren J. C. van Beekum (links) en D. de Haas, zijn opvolger.

J. C. van Beekum, Algemene Dienst Zuidpolder, Delft

De dertigste oktober l.l. afscheid van de heer J. C. van Beekum, tot en met die dag verantwoordelijk voor tal van algemene zaken in de Zuidpolder, zoals kantinebeheer, huishoudelijke en schoonmaakdienst en - het mag niet onvermeld worden gelaten - bij allen die in dit grote TNO-complex iets te maken hebben met EHBO bekend en gewaardeerd als groot voorvechter van deze belangrijke EHBO-posten. In een bijeenkomst in kleine kring richtten Ir. F. W. R. Wijbrans, Directeur Algemene Diensten TNO-instituten Zuidpolder; Ir. W. J. Betz, Bedrijfsingenieur van genoemd complex en Mevrouw H. J. A. Groenheyde-Krüse namens het keukenpersoneel hartelijke woorden tot de heer Van Beekum. Het gezelschapje van naaste medewerkers (sters), collega's en vrienden groeide op de aansluitende receptie uit tot een grote kring van allen, die de heer Van Beekum met zijn aanwezige echtgenote en dochter alle goeds voor de komende jaren wilden toewensen. De geschenken? Een hoogtezon voor een gepensioneerde, die er blakend van gezondheid uitziet 'maar wij willen er graag aan meewerken, dat dit nog

vele jaren zo blijft' zei Ir. Wijbrans. Grammofoonplaten en een hobbyset voegden zich daarna bij de hoogtezon 'want je moet toch ook iets te doen hebben'.

In zijn dankwoord zei de heer Van Beekum openhartig: 'Ik realiseer mij goed, dat ik niet altijd gemakkelijk ben geweest. Geloof u mij: ook niet voor mijzelf. Er is heus wel eens sprake geweest van wrijving. Maar uit wrijving ontstaat warmte. En als ik dit hier even symbolisch opvat, dan durf ik het aan te zeggen, dat de warmte van wederzijdse appreciatie en begrip toch al de jaren, die ik met u bij TNO heb gedeeld, kenmerkten. Er was nóg een spreker, die zijn toespraak echter per band moest laten horen, want zelf zat hij op dat moment ergens in India. Het was de (vroegere) collega en goede vriend van de heer Van Beekum, de heer J. van der Ven, die de scheidende functionaris juist op deze middag graag liet blijken, hoe hij hem al die lange jaren van samenwerken, samengaan heeft gewaardeerd.

Instituut voor Gezondheidstechniek TNO, Delft

Mej. A. C. W. Huigen (assistente Personeelszaken IG)
Mevr. H. J. E. Molhuysen (directie-secretaresse)
Mevr. M. J. N. de Waart-de Jamaer (hoofd archief en typekamer)
Ir. M. L. Kasteleyn, die als

plv.-directeur tevens namens de door ziekte verhinderde Ir. D. van Zuilen, directeur van het IG sprak, deelde mede, dat het de eerste maal in de historie van het IG was, dat men bijeen was om afscheid te nemen van 3 met pensioen gaande medewerkers tegelijk.

Spreker bekende, niet erg veel op te hebben met het opsommen van een reeks goede hoedanigheden en opmerkelijke gebeurtenissen. Uit zijn soms ernstige, maar ook vaak humoristische woorden bleek alle aanwezigen wel zeer duidelijk, dat de drie dames een goede herinnering achter laten op het instituut. De heer A. R. Th. Henze, directie-secretaris gaf door middel van een reeks korte indrukken weer, waarom de drie afscheidnemende dames zulk een plezierige indruk achterlaten. Zij waren stuk voor stuk uitstekende, vriendelijke medewerkers met een grote belangstelling voor hun werk.

Afdeling Archief en Bibliotheek Hoofdkantoor

Met ingang van 1 november 1968 heeft de heer Mr. H. H. R. Roelofs Heyrmans, Hoofd van de Afdeling Archief en Bibliotheek van het Hoofdkantoor TNO, zijn taak neergelegd wegens het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. Hij zal worden opgevolgd door de heer T. van de Graaf.

Afscheid van de Heer J. K. W. Schriefer, chef glasinstrumentmakerij van de Prins Maurits Laboratoria RVO-TNO te Rijswijk

► Toespraak door Dr. K. van Nes (laatste directeur van de heer Schriefer).

◀ Ontvangst door de directie van het Centraal Beheer van de Prins Maurits Laboratoria RVO-TNO.

◀ Boormachine aangeboden door de heer C. Groenewegen, onderdirecteur Centraal Beheer Prins Maurits Laboratoria RVO-TNO.

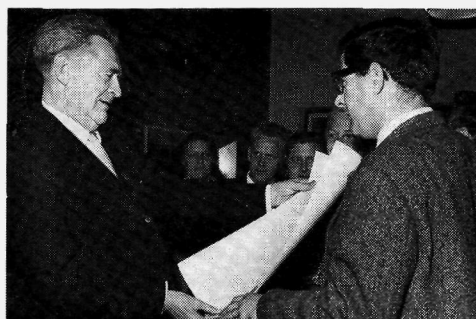
► De heer en mevrouw Schriefer. Links naast de heer Schriefer, zijn opvolger de heer H. van Houten, tot voor kort werkzaam bij het KRITNO te Delft.

◀ Heer Schriefer in gesprek met zijn 2e directeur Prof. Dr. J. A. Cohen, directeur Medisch Biologisch Laboratorium RVO-TNO.

► Aanbieding oorkonde betreffende het erelidmaatschap van de Personeelsvereniging van het Medisch Biologisch Lab. door de huidige voorzitter der P.V. de heer C. M. Knijnenburg.

N. de VRIES, Officier in de Orde van Oranje-Nassau

Op 29 oktober 1918 trad de heer De Vries als technicus-instrumentmaker in dienst bij het 'Meetgebouw' van de Commissie voor Physische Strijdmiddelen. Dit kleine laboratorium groeide uit tot

wat nu, 2 grootte-orde groter, het Physisch Laboratorium van de Rijksverdedigingsorganisatie TNO is. De Vries vervolgde de lijn, door zijn voorganger P. D. Groot begonnen: de inbreng van de Meester in het vak, op zijn allerbest, het werken met Hand, Hoofd en Hart, de introductie van de verfijnde mechaniek in de fysisch-technische research.

Eén der peilers, waarop het Physisch Laboratorium berust, is die der mechanische perfectie. Dat is het werk van De Vries, met naaste medewerkers.

In 1953 verleende H.M. de Koningin hem daarom het Ridderschap in de Orde van Oranje-Nassau. Nu 15 jaar later is hij bevorderd tot Officier. Zijn werk als bedrijfschef, raadgever van vrijwel iedereen, óók van de Direktie, zijn inzicht in de eisen, waaraan het nieuwe Laboratorium moest voldoen en zijn enorme activiteit daarbij, hebben bij die bevordering een belangrijke rol gespeeld.

Bij zijn veertigjarig jubileum kon de Directeur, Prof. Ir. I.J. Boxma, hem na een hartelijke toespraak de versierselen der Orde op de borst spelden.

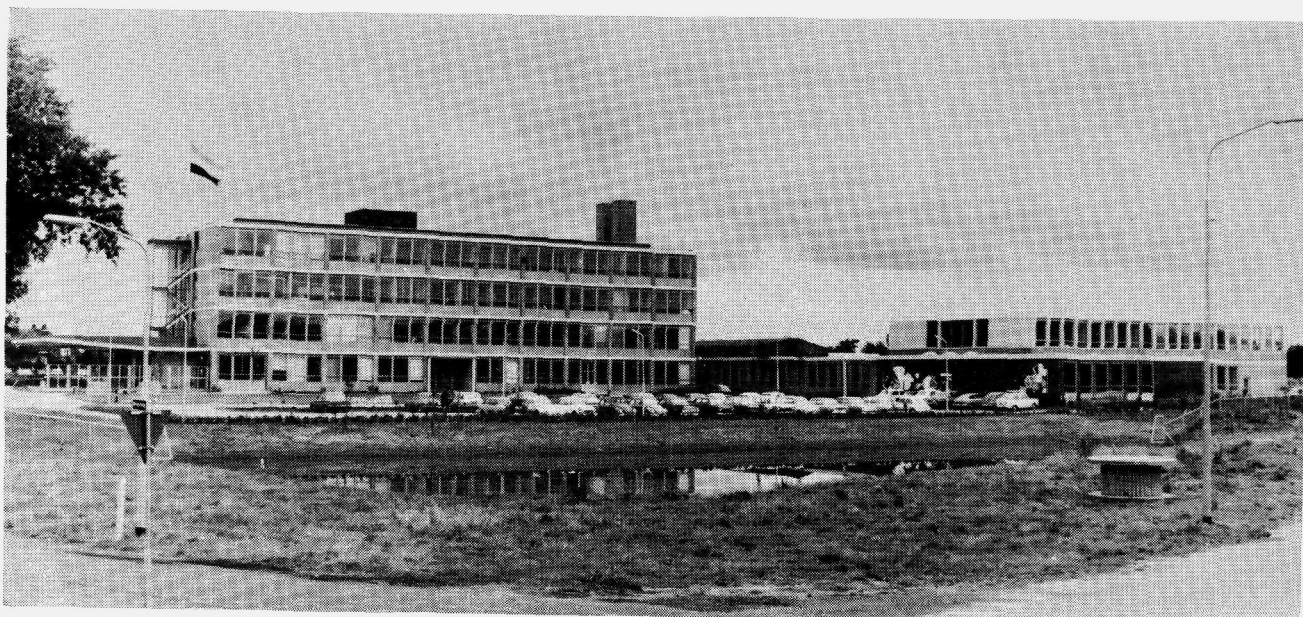
J. L. van Soest.

Avondjes uit Feest P.V. Hoofdkantoor

Dat was op de 18e oktober, in de kantine van het Hoofdkantoor. Een allergenoechlijkst avondje uit, want in de ook in het dagelijks leven reeds zeer gezellige kantine was het door het gouden licht van de lampen door de visnetten, waarin de ballonnen dreven en door de bloemetjes op tafel en op de revers echt een avondje uit. Wat mij betreft was het aanwezige aantal leden en introduce(e)s bijzonder geschikt om er een leuk feest van te maken. De muziek van de Joymakers was weer perfect. Dat zijn nu eenmaal lui, die zoveel plezier in hun werk hebben, dat ze tot het laatst toe de stemming er zo in houden, dat iedereen het jammer vindt wanneer het 'hoogste tijd, dames en heren' wordt aangekondigd. Tot tweemaal toe traden de auditief en visueel aantrekkelijke 'Miller Sisters' op en zij kregen een welverdiend applaus. Van de meegebrachte foto-apparaten hebben de bezitters ditmaal geen gebruik gemaakt. Zij hadden het te druk met de uitstekende consumpties, het deelnemen aan foxtrott, tango, beat en cha-cha-cha...

Feest VEDO

De Personeelsvereniging VEDO (Zuidpolder, Delft) noemt haar avondjes uit: kontaktavonden. Er was er weer een op 1 november. De muziek werd op daverende wijze gebracht door de Rijnsons onder enthousiaste leiding van Bram van der Burg, die overdag medewerker is van het Vezelinstituut TNO. U moet mij echt niet verdenken van overmatige lankmoedigheid bij de berichtgeving betreffende personeelsavonden. Ik zou het echt wel eens durven neer te schrijven, als het anders had gemoeten. Maar gelukkig: daar in de Zuidpolder hebben ze óók het recept gevonden, het was een allerplezierigste avond, met veel gepuzzel (in het openbaar gebracht door Horass), veel dansen, enfin leest u thans de laatste twee zinnen van het vorig stukje maar weer. Wat moet je nog meer zeggen, dan 'zorg, dat je er bij komt' een volgende keer?

Op 14 oktober verrichtte de Minister van Landbouw en Visserij, Ir. P. J. Lardinois, de officiële opening van het nieuwe gebouwen- en kassencomplex van het Instituut voor Bodemvruchtbaarheid te Haren (Gr.).

Het in 1890 als Rijkslandbouwproefstation gestichte instituut is een der Nederlandse instituten voor landbouwkundig onderzoek, waarvan de werkzaamheden onder de coördinerende taak van de Nationale Raad voor Landbouwkundig Onderzoek TNO vallen. De verkregen kennis komt in de vorm van adviezen via de rijksvoorlichtingsdiensten voor land- en tuinbouw of artikelen in de vakbladen ten goede aan landbouwer, bosbouwer en tuinder.

Ook het buitenland weet de weg naar het IB: regelmatig werken er voor enige tijd buitenlanders. De laatste tijd worden ook onderzoekers uitgezonden in het kader van de ontwikkelingshulp.

Oplossingen:

A.

KELIM OVERSTE KAMFER KWARTS
ARE EIGEN TOE WAALS HAAL OI
P EZELIN MENU ALS LAARS SEN
MARE PE GUL W L STAAL KOL D
EMDEN FOLDER PAU ROERLOOS
SPAREN PA NEK AA BOD MYTER
EMOE REST KA TRAAAN RITE GA
IR ONDER EGEL EER SLEE NEER
KERF ELAN ALM LEI IERS SLA

B. VEEL GELUK PIET V D KRUK
= 1663 96387 4762 1 07587

Puzzel 141

Het Keuzekruiswoordraadsel vormde geen struikelblok, ondanks de vreemde Overijsselse plaatsnaam. In Overijssel ligt Holten en ook vinden we er Olst, maar Olten zullen we daar vergeefs zoeken. Olten is een stad in Zwitserland, maar dat bleek geen beletsel voor de juiste invulling; waarschijnlijk omdat het Overijsselse heuvelland wel 'Klein Zwitserland' wordt genoemd...

De rekenpuzzel leverde ditmaal een grote oogst op en geen wonder: allemaal wilden we laten merken hoe fijn we het vonden dat Piet zo'n prachtige prestatie leverde. Sommige oplossingen waren bloemrijk verlucht. Aan de top van de ladder verschenen: Hr. L. v. d. Veen, Den Haag, 1434 pnt.

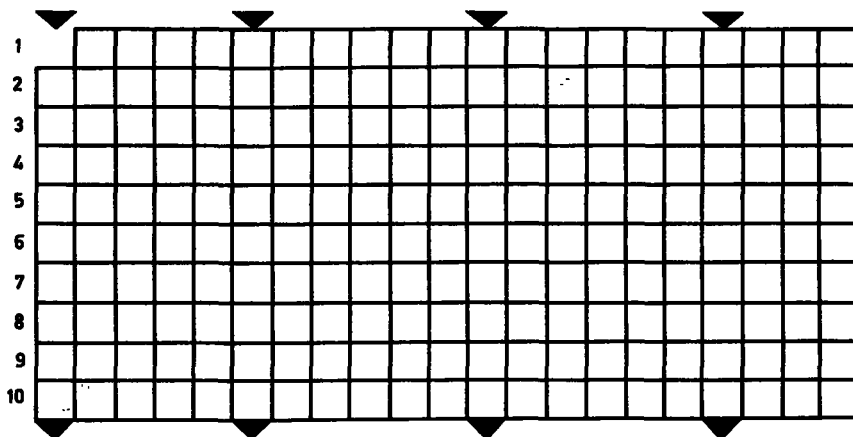
Mevr. C. v. d. Leeden-v. d. Vlucht, Den Haag, 1422 pnt.

De boekenbon zij hun deel: gelukgewenst! De laddertop ziet er nu zo uit:

1. Hr. Mr. J. v. d. Graaf, 1417;
2. Mevr. B. R. Deumers-de Jong, 1414;
3. Hr. H. J. Tigges, 1390;
4. Hr. J. R. Reinsma, 1359;
5. Mej. E. M. A. Codée, 1357.

Puzzel 143

A. In het diagram horizontaal in te

vullen de volgende woorden:

1. Het verladen van goederen (8); schrijfwijze voor een woord (8); rivier in Spanje (4).
2. Zeker muziekstuk (8); loflied (3); bestanddeel van melk (10).
3. Dubbelganger naar aard of uiterlijk (9); ontroering (6); Zuid-Amerikaanse staat (6).
4. Vogel (11); hoeveelheid (3); vis (7).
5. Spaanse grassoort (7); deel van een verhaal (7); kleebrorstel (7).
6. Lotgeval (8); militair (7); soort krijt (6).
7. Donkere wolk (9); gehandicapte (8); Chinese munt (4).
8. Exacte wetenschap (6); ongepast (11); kleur (4).
9. Schertsheilige v. d. politie (9); stad in China (6); wondteken (6).
10. Werkelijk (9); huisvesting (10);

Chinese maat (2).

De getallen tussen haakjes geven het aantal letters van het woord aan. Als het diagram juist is ingevuld leest men in de aangegeven vier verticale kolommen een TNO-spreuk.

B. Een eenvoudige vermenigvuldiging::

SLACHT = MAAND x 3
Verschillende letters stellen verschillende cijfers voor. Een beperkt aantal oplossingen is mogelijk; welke?

De goede oplossingen leveren voor A: 40 pnt. en voor B: 25 pnt. op; mits ingezonden, uiterlijk 20 december aan Puzzelredactie TNO-Kontakt, Van Heemstrastraat 19, Delft.

Veel succes en groeten van Horass.

Rectificatie

In het oktobernummer zijn helaas enkele foutjes blijven staan, die wij hierbij gaarne rechtzetten. Onze verontschuldiging aan Prof. Dr. Ir. A. van Rossem, schrijver van het boek 'Leven in een riskante technische wonderwereld', dat zijn naam onjuist was weergegeven.

In de lijst van gepensioneerden, die per 1 november 1968 afscheid namen van TNO, komen ook enkele onvolkomenheden voor. Een aangevulde en gecorrigeerde lijst zal in het decembernummer verschijnen.

TNO-Kontakt, Personeelsorgaan van de Nederlandse Organisatie voor Toegepast-Natuurwetenschappelijk Onderzoek TNO; Redakteur: J. Borst;

Redacteuren Puzzelrubriek J. v. d. Horst en Th. H. Asselman; Redactie-adres:

Juliana van Stolberglaan 148, Postbus 297, telefoon 814481 te Den Haag;

Kopij dient uiterlijk de 1e van iedere maand in het bezit van de redactie te zijn;

Druk: Semper Avanti N.V. te Den Haag.